

Το εκκλησάκι της Καισαριανής
πριν από χρόνια (Φωτ. Α. Κώνστα)

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 64 ΧΡΟΝΙΑ

Ένας περίπατος στην Καισαριανή με κορυφαίους των ελληνικών γραμμάτων

Ο Δ. Γρ. Καμπούρογλου στην Καισαριανή του παλιού καιρού (Φωτ. Α. Κώνστα)

Η ΜΙΚΡΗ ιστορία που διηγούμαι εδώ είναι από τα 1920. Την εποχή εκείνη γνώριζα καλά όλη την Αττική. (Αργότερα κατώρθωσα να γνωρίσω και όλη την Ελλάδα και πολλές άλλες χώρες).

Οι εκδρομές μου στην Αττική μου έδωσαν την ευκαιρία να γνωρίσω τον αλησμόνητο Δ. Γρ. Καμπούρογλου. Είχαμε σχηματίσει τότε μια ομάδα που την είχαμε ονομάσει «δώδεκα απόστολοι», με αρχηγό τον Καμπούρογλου. Από την ομάδα αυτή δημιουργήθηκε ο «Οδοιπορικός Σύνδεσμος». Πρόεδρος του Συμβουλίου του Οδοιπορικού έγινε ο Καμπούρογλου. Ο υπογραφόμενος, νεαρός τότε, είχε εκλεγεί αναπληρωματικό μέλος. Ήταν τότε τα πρώτα χρόνια που άρχιζε η εκδρομική κίνηση και ο Οδοιπορικός συνέβαλε πάρα πολύ στη διάδοση της εκδρομικής ιδέας. Από τον Οδοιπορικό δημιουργήθηκαν αργότερα η Περιηγητική Λέσχη και η Υπαίθριος Ζωή.

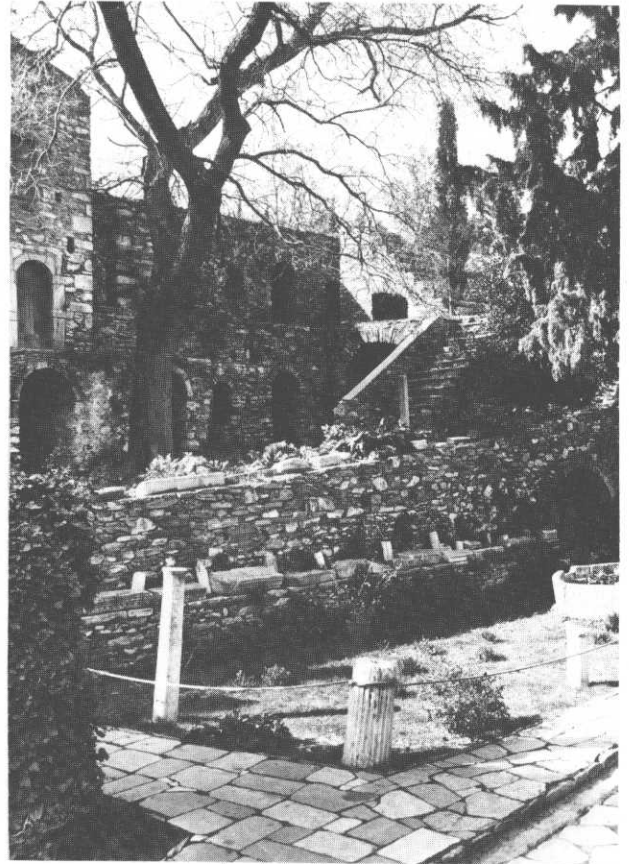
Θυμάμαι πάντοτε τις εκδρομές που εκάναμε για να γνωρίσουμε όλες τις κρυφές γωνιές της Αττικής. Μια φορά γυρίσαμε, με την καθοδήγηση του Καμπούρογλου, τον ελαιώνα της Αττικής, για να βρούμε τα 11 βυζαντινά εκκλησάκια του. Ποιός ξέρει πόσα από τα εκκλησάκια αυτά σώζονται ακόμη... Ο ελαιώνας πάντως δε σώζεται. Ο μεγάλος, όμως, έρωτας του Καμπούρογλου ήταν η Καισαριανή και ο Υμηττός.

Είχε έλθει τότε από το Λονδίνο ο Αλέξανδρος Πάλλης. Και ο Καμπούρογλου θέλησε να του δείξει

Επάνω: Η Μονή Καισαριανής πριν αναστηλωθεί από την Φιλοδοσική. Δεξιά: Μετά την αναστήλωση

το Μοναστήρι και το τοπίο της Καισαριανής. Για τον περίπατο αυτό ο Καμπούρογλου είχε καλέσει μέλη του Οδοιπορικού και εξέχοντες ανθρώπους της λογοτεχνίας. Συνάντηση είχε ορισθεί, μια απογευματινή ώρα, στο τέρμα του τραμ Παγκρατίου. Και από εκεί άρχισε ο περίπατος μέσα από μια έρημη και άγονη περιοχή γεμάτη ξερά χόρτα και αγκάθια. Συνοδοιπόροι της ημέρας αυτής ήταν ο Αλέξανδρος Πάλλης, ο Άγγελος Σικελιανός, ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου, ο Κώστας Ουράνης, ο Παύλος Νιρβάνας, ο Σπύρος Μελάς, ο Ιωάννης Δαμβέργης, μερικοί άλλοι που δεν τους γνώριζα, ή δεν τους θυμάμαι, και 2-3 κυρίες.

Περάσαμε τον Άη-Γιάννη, πάνω στο λόφο του, και φθάσαμε σε καμιά ώρα στην Καισαριανή. Το τοπίο είχε μέσα στη γαλήνη όλη τη μαγεία και τη χάρη που αποκτά, όταν πλησιάζει να δύσει ο ήλιος. Άλλοι επισκέπτες δεν υπήρχαν.

Ακολούθησε επίσκεψη της ωραίας εκκλησίας και ομιλία του αρχηγού μας για την ιστορική αξία της Μονής, για τις τοιχογραφίες της και για τον Υμηττό, που κατά τον Καμπούρογλου «χωρίζει την Αττική στην κοιλάδα του πνεύματος και στην κοιλάδα του οινόπνευματος».

Η ώρα της δύσης στο τοπίο της Καισαριανής είναι πάντα γεμάτη μαγεία. Άς ελπίσουμε, ότι οι κό-

ποι των στελεχών της Φιλοδοσικής, που συνεχίζουν το έργο της αλησμόνητης Καίτης Αργυροπούλου, θα συντηρήσουν και θα αναδείξουν ακόμη περισσότερο τη μοναδική αυτή γωνιά της Αττικής.

Δρ ΑΝΑΣΤ. ΚΩΝΣΤΑΣ

ΕΝΑΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ. Από τότε πήγα πολλές φορές και πάλι στην Καισαριανή. Παρακολούθησα την αναστήλωση των ερειπωμένων κτισμάτων της Μονής και τη δειροφύτευση της περιοχής. Πριν από δεκαπέντε περίπου χρόνια, ένα ανοιξιάτικο δειλινό, πήγαμε (με τη γυναίκα μου που με συνοδεύει παντού) πάλι στην Καισαριανή. Ο δρόμος ήταν ασφαλτοστρωμένος σχεδόν έως τη Μονή. Στην Καισαριανή δεν ήταν κανείς. Τύχη μεγάλη. Αλλά δεν κράτησε πολύ. Σε λίγο εμφανίστηκε μια νεαρή μαμά με το καροτσάκι και το μωρό της. Η σκηνή δεν ήταν κακή, αλλά κάποτε χάλασε. Το μωρό άρχισε πρώτα να κλαίει και ύστερα να ωρύεται. Και τότε η μαμά, για να το ησυχάσει, άνοιξε ένα τρανζίστορ σ' όλη την ένταση και η ήρεμη ατμόσφαιρα έγινε θρήνος. Θα ήταν περιττό να προσθέσω, ότι η αγανάκτησή μου ανάγκασε τη μαμά να πάρει το μωρό της και να φύγει. Και έτσι έδυσε ο ήλιος μέσα στην ήρεμη ατμόσφαιρα, με συντροφιά τις φωνίτσες των πουλιών και το κελάρυσμα του νερού της πηγής.

Α. Κ.